

104
כולנו
לוקחים
פיקוד

פיקוד העורף

פיקוד העורף

"טוב שכן קרוב" "מאח רחוק"

(משלי כ"ז י')

עלון ועד הבית להכנת הבניין לחירום

פיקוד העורף

תוכן העניינים

1. פתח דבר..... 4
2. סוגי מיגון..... 5
- א. מיגון בתוך הבית..... 5
- ב. מרחב פנימי מוגן..... 5
- ג. מיגון משותף- מרחב מוגן קומתי (ממ"ק)..... 5
- ד. המקלט המשותף..... 6-9
3. תחומי אחריות..... 9
4. מפת אזורי התגוננות ארצית..... 10-11
5. הנחיות והתנהגות בעת ירי טילים..... 12-13
6. הכנת תכנית חירום משפחתית..... 14-15
7. הנחיות להיערכות הבניין לחירום..... 16-17

1 פתח דבר

סכנות ומצבי חירום עלולים להתרחש ללא זמן להכנה מוקדמת. ניסיון העבר מוכיח כי אנשים שהתכוננו וידעו כיצד להתמודד עם מצבי חירום, הצליחו לפעול בצורה נכונה והצילו את עצמם ואת בני משפחתם.

פעולות פשוטות היום - יצילו את משפחתך בשעת חירום.

על מנת להיערך באופן הטוב ביותר הינך נדרש, כבר היום לבצע מספר פעולות:

- לבחור הממ"ד/ המרחב הפנימי המוגן
- לדאוג לאחזקה וטיפול במקלט/ממ"ק (מרחב מוגן קומתי)
- להכין ציוד
- להכין תכנית חירום לבניין

מדריך זה נועד לנציגי ועד הבית המשותף, במטרה לשפר את מוכנות הבניין ודייריו למצבי חירום. במדריך תוכל למצוא מידע על מרחבים מוגנים משותפים, הנחיות לאחזקה, רשימות ציוד מומלצות והנחיות להיערכות הבניין לחירום.

ערבות הדדית והתנדבות - הם הכוח שלנו לחזק ולהתחזק.

דבר עם שכניך על ההיערכות המשותפת, החליטו מי דואג לשכנים קשישים ומוגבלים. התנדב לסייע לאנשים הזקוקים לעזרה. פנה לרשות המקומית או לגופי הביטחון וההצלה ותרום כפי יכולתך.

"טוב שכן קרוב מאח רחוק" (משלי כ"ז י')

אנו מבקשים ממך לקרוא את המדריך בעיון רב, לקיים מפגש דיירים ולחלוק את המידע עם בני משפחתך ושכניך.

שמור את המדריך בהישג יד.

להיות מוכנים - זה להיות מוגנים

סוגי מיגון ותחומי אחריות

לרשות דיירי הבניין המשותף עומדים מספר פתרונות מיגון:

א. מיגון בתוך הבית:

מרחב מוגן דירתי (ממ"ד)

במרבית המבנים שנבנו החל משנות התשעים מצויים מרחבים מוגנים דירתיים. למרחב המוגן הדירתי מעטפת של קירות בטון העמידים באופן מיטבי בפני הסיכונים העלולים להיווצר כתוצאה מפיצוץ. בממ"ד יש חלונות ודלתות מגן, המקנים אטימות ועמידות ביחס לסיכונים העלולים להיווצר כתוצאה מפיצוץ.

ב. מרחב פנימי מוגן

באין ממ"ד או ממ"ק במבנה בו אתם שוהים, יש לבחור מרחב פנימי מוגן. המרחב הפנימי המוגן הוא אזור או חדר בתוך הדירה או המבנה בו אתם שוהים.

המרחב הפנימי המוגן יהיה חדר אשר יהיו בו מינימום קירות חיזוניים, מינימום חלונות ופתחים.

אין לבחור בחדרים שקירותיהם מצופים באריחים (חדרי שירותים, אמבטיה, מטבח וכו').

ג. מיגון המשותף

מרחב מוגן קומתי (ממ"ק)

בחלק קטן מהמבנים שנבנו החל משנות התשעים נבנו מרחבים מוגנים משותפים הנקראים ממ"ק - מרחב מוגן קומתי.

הממ"ק דומה מאוד למרחב המוגן הדירתי אך נבדל ממנו בכך שהוא מיועד למספר משפחות.

במרחב מוגן קומתי לא תמיד יהיה חלון, אך בדרך כלל יהיה בו פתח מעבר בין הקומות.

ד. המקלט המשותף

המקלט הוא מרחב מוגן הבנוי מעל או מתחת לפני הקרקע ומיועד לאוכלוסיית כל הבניין.

למקלט מעטפת של קירות בטון העמידים באופן מיטבי בפני תוצרי פיצוץ. יש בו חלונות ודלתות מגן המקנים גם אטימות (במידה שהם מתוחזקים היטב). המקלט משותף שייך לכלל הדיירים במבנה והאחריות לאחזקתו חלה על דיירי כל אותו הבניין.

1. אחזקת המקלט והציוד

ועד הבית רשאי על פי החוק לדרוש מכל דייר לפנות את הציוד המאוחסן במקלט ולפנות לרשות המקומית (מחלקת הביטחון או מחלקת הפיקוח העירוני) על מנת לאכוף על כל דייר "סרבן" את ביצוע חובתו על פי החוק. חוק ההתגוננות האזרחית, מחייב את דיירי הבניין לפנות מתוך המקלט ציוד שלא נועד לשימוש המקלט, לשמור על ניקיון המקלט ולהחזיקו במצב המאפשר את השימוש בו בכל עת כמיגון מפני התקפה.

הרשות המקומית רשאית לפנות את הציוד שלא נועד לשימוש במקלט, בתום 15 יום מיום מתן ההודעה בכתב לדייר או לוועד הבניין, או להטיל עליהם לבצע את עבודות האחזקה הנדרשות תוך תקופה שתקבע. בהתאם לסעיף 24 ב' לחוק ההתגוננות האזרחית, אי מילוי חובות אלה יכול להוביל לקנס ואף למאסר.

2. דגשים לאחזקת מקלטים:

- יש לשמור על ניקיון המקלט ולהימנע מלאחסן בו ציוד שאינו בשימוש, למעט ציוד שניתן לסלקו בזמן קצר.
- יש להסדיר דרכי גישה נוחות למקלט וכן לפנות את אזורי פתחי החירום מכל מפגע.
- חל איסור מוחלט להחזיק במקלט חומרים דליקים, רעילים, נפיצים ומסוכנים.
- יש לבדוק את תקינות מערכות המים והביוב.
- יש לבדוק את תקינות מערכת החשמל והאורורה.
- יש להקפיד על חידוש השלטים והסימנים במקלט ובדרכי הגישה שלו.
- המפתח למקלט חייב להימצא ברשות כל משפחה בבניין.

3. בדיקת אטימות דלתות וחלונות במקלט:

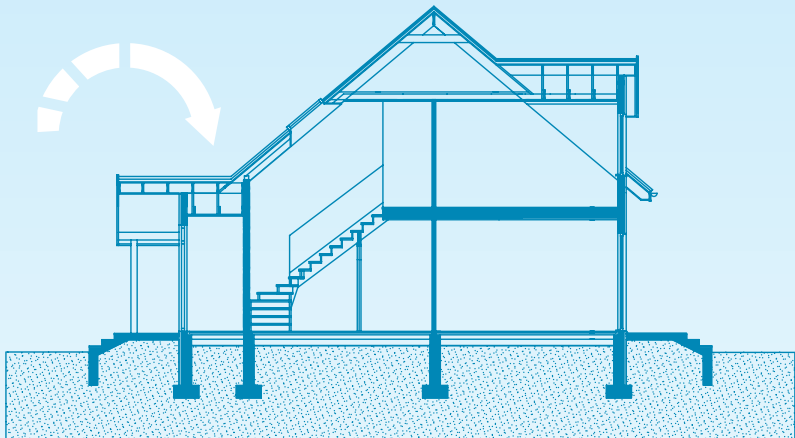
- א. צבע את פני גומיות האיטום בצבע על בסיס מים (עדיף להשתמש בצבע בהיר בכדי לא לפגוע באסתטיקה) בשכבה דקה ואחידה.
- ב. בעוד הצבע לח, סגור את הדלת או החלון לדקה אחת ופתח אותם בחזרה.
- ג. בדוק את רציפות הצבע על גבי המשקוף. חייב להופיע הדפס של הצבע ברוחב מלא לכל אורכו וללא הפסקות. אם ההדפס אינו רציף, הדבר מעיד על אטימות לקויה ויש להחליף את גומיות האיטום.
- ד. אפשרות נוספת היא לסגור את הדלת ולכבות את האור במקלט, להדליק אור במבואה לפני דלת המקלט ולראות האם ישנו מעבר של אור.

4. בדיקת מסגרות:

- א. בדוק האם קיימת חלודה, תן טיפול מונע.
- ב. בדוק שלמות ידיות, צירים, ידיות סולמות, גירוז וכו'. מומלץ לעשות זאת על ידי חברת ייצור פרטי מסגרות למקלטים המאושרת ע"י מכון התקנים.
- ג. בדוק פתיחה וסגירה הרמטית של דלתות, חלונות וצינורות אוורה.
- ד. בדוק תקינות דלתות לתאי שירותים (אם ישנם כאלה).

5. מערכות אוורור וסינון:

- א. במקלטים בהם קיימת מערכת אוורור וסינון, יש לבדוק את תקינותה אחת לחמש שנים או כחלק מהיערכות לקראת איום ביטחוני.

6. רשימת ציוד במקלט:

- טלוויזיה, רדיו וסוללות, טלפון ומחשב בעלי חיבור לאינטרנט.
- 3 ליטר מים בבקבוקים סגורים בעבור כל אדם ליממה אחת.
- מזון באריזות סגורות, כגון שימורים או חטיפים.
- תאורת חירום, או פנס וסוללות.
- ערכת עזרה ראשונה.
- מטף לכיבוי אש.
- רשימת טלפונים של ארגוני החירום, של בני המשפחה והשכנים.
- דברים שינעימו את הזמן: משחקים, עיתונים, ספרים.
- העתקי מסמכים חשובים: מסמכים רפואיים, מרשמי תרופות בשימוש קבע, מסמכי זיהוי, מסמכים אישיים ומסמכים פיננסיים (מומלץ להחזיקם גם במקום אחר מחוץ לבית לגיבוי).
- תיק ציוד אישי למקרה של פינוי נדרש בשעת אירוע.
- מטען לטלפון סלולארי וסוללה נוספת לגיבוי.

7. השימוש במקלט בעת רגיעה

השימוש במקלט בימי רגיעה רצוי ומומלץ. שימוש דו תכליתי במקלט מבטיח אחזקה יום יומית של המקלט ויוצר הרגלי שהייה במקלט, דבר שיקל על הדיירים להסתגל למקלט בשעת חירום. ברור שהשימוש הדו תכליתי במקלט מחייב הסכמה של דיירי הבית כמקובל לגבי רכוש משותף בבנייני מגורים.

ניתן להשתמש במקלט כחדר משחקים לדיירי הבית, חדר התעמלות, מועדון נוער, משרד לוועד הבית, חדר כנסים ואירועים לדיירי הבניין ועוד.

כדי להכשיר את המקלט ולהפוך אותו למקום שנעים לשהות בו, יש לנקותו, לצבוע את קירותיו, להוסיף תאורה (על פי התקן), ולהכניס לתוכו ריהוט מתאים - שניתן לפנותו בעת חירום. מומלץ להתקין בו אוורור, ריצוף ותקרה אקוסטית.

מפרטים לאחזקת תקן מקלטים ניתן למצוא
באתר האינטרנט של פיקוד העורף בכתובת
www.oref.org.il

3 תחומי אחריות

האחריות לבחירת המיגון המתאים ולאחזקתו מתחלקת על פי סוגי המיגון:

- הממ"ד/ המרחב פנימי במוגן - אחריות בני הבית
- מקלט משותף או ממ"ק (מרחב מוגן קומתי) - אחריות כל דיירי הבניין או הקומה
- מקלט ציבורי - אחריות הרשות המקומית

**בזמן חירום - יש לסגור את החלונות
מבעוד מועד על מנת לקצר את זמן
ההתגוננות עם שמיעת האזעקה.**

הנחיות התנהגות ומפת אזורי התגוננות ארצית

מפת אזורי התגוננות ארצית

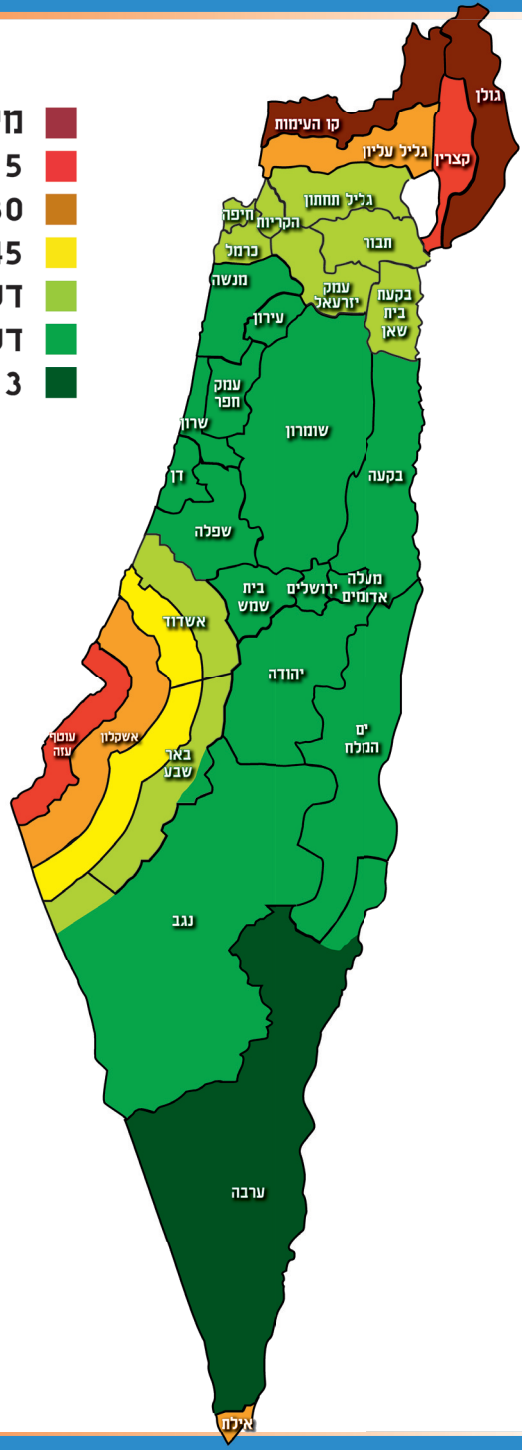
בזמן חירום לכל איזור בארץ ינתן זמן התרעה שונה בהתאם לאזור המפורט במפה הבאה.

האזעקה תופעל באמצעות מערכת הצופרים רק באזור שבו קיימת סכנה של נפילת טילים.

האזעקה תושמע גם באמצעות הרדיו והטלוויזיה ובמקביל יועברו הנחיות פיקוד העורף באמצעי התקשורת.

- מיידִי
- 15 שניִות
- 30 שניִות
- 45 שניִות
- דקה
- דקה וחצי
- 3 דקות

הנחיות להתנהגות נכונה בזמן אזעקה

בעת הישמע אזעקה או קול נפץ, יש להיכנס למרחב המוגן לפי פרק הזמן העומד לרשותכם על פי ההנחיות הבאות:

1. **השוהים במבנה** - יש להיכנס מיד לממ"ד ולסגור את חלון הפלדה. אם אין ממ"ד במבנה, יש להיכנס למרחב המוגן שנבחר. באין מרחב כזה יש לצאת לחדר מדרגות. במרחב המוגן יש לשבת על הרצפה, מתחת לקו החלון, ולהיצמד לקיר פנימי ולא לשבת מול החלון.
2. **השוהים בחוץ, בשטח בנוי, ייכנסו למבנה או למחסה קרוב**. בשטח פתוח, יש לשכב ולהגן על הראש באמצעות הידיים.
3. **הנוסעים ברכב יעצרו בצד הדרך, ייצאו מהרכב וייכנסו למבנה או למחסה קרוב**. במידה ולא ניתן להגיע למבנה או למחסה תוך פרק הזמן העומד לרשותך, יש לצאת מהרכב, לשכב על הקרקע ולהגן על הראש באמצעות הידיים.
4. **לאחר 10 דקות ניתן לצאת מהמרחב המוגן, אם לא ניתנה הנחייה אחרת**.
5. **חשוב להתרחק מחפצים לא מזוהים או מרקטה המונחת על הארץ**. במקרה כזה יש להרחיק סקרנים ולהודיע למשטרה.

הנחיות לבחירת המרחב המוגן והכנתו

את המרחב המוגן נבחר בהתאם לזמן העומד לרשותנו מרגע הישמע האזעקה או השמע קול נפץ, לפי סדר העדיפות הבא:

ממ"ד (מרחב מוגן דירתי) או ממ"ק (מרחב מוגן קומתי) הם הבחירה המועדפת.

מקלט

מקלט בבניין משותף - בתנאי שהמקלט פנימי ונמצא בתוך הבניין ובתנאי שניתן להגיע אליו דרך חדר מדרגות פנימי, ללא תלות בזמן ההתרעה.

מקלט ציבורי - בתנאי שניתן להגיע אליו תוך פרק הזמן הנדרש מרגע הישמע האזעקה.

באין ממ"ד, ממ"ק או מקלט, יש לבחור **מרחב פנימי מוגן** שבו יש מינימום קירות חיצוניים, חלונות ופתחים.

דיירי הקומה העליונה המתגוררים בבניין **מעל שלוש קומות** במבנה ללא ממ"ד או ממ"ק או מקלט פנימי ירדו שתי קומות ויישארו בחדר המדרגות.

דיירי הקומה העליונה המתגוררים בבניין **בן שלוש קומות** במבנה ללא ממ"ד או ממ"ק או מקלט פנימי ירדו קומה אחת ויישארו בחדר המדרגות.

ציוד מומלץ למרחב המוגן:

- **מים** - 3 ליטר מים עבור כל אדם ליממה אחת.
- **מזון** - באריזות סגורות, כגון שימורים או חטיפים.
- **תאורת חירום** או **פנס עם סוללות**
- **רדיו עם סוללות**
- **מטף לכיבוי אש**
- **ערכת עזרה ראשונה**
- **רשימת טלפונים** של ארגוני החירום, המוקד העירוני ובני המשפחה.
- משחקים, עיתונים, ספרים, **דברים שיהיה נעים להעביר איתם את הזמן**.
- **טלויזיה ומחשב עם חיבור לאינטרנט**, כדי להמשיך להישאר מעודכנים.
- מטען לטלפון סלולארי וסוללה נוספת לגיבוי.

הכנת תכנית חירום משפחתית

המשפחה הינה מקור התמיכה המשמעותי ביותר עבור ההורים והילדים גם יחד ולכן חשוב כי כל בני משפחתך יהיו מעורבים בהכנה ועל ידי כך ירכשו כלים להתמודדות טובה יותר במצבים השונים.

1. **חשוב** כי כל בני המשפחה, כולל הילדים, יכירו את הנחיות ההתגוננות בעת **אזעקה**, ידעו מה לעשות ולאן להיכנס גם כשהם אינם בבית או כשהם לבדם.

2. **בחרו את המרחב המוגן**, אליו תיכנסו בעת אזעקה, בשיתוף הילדים ובני המשפחה והסבירו את ההיגיון שבבחירה (למה זה החדר המוגן ביותר בבית וחשיבות הכניסה אליו בעת אזעקה).

3. **הגדירו חלוקת תפקידים** בין בני המשפחה ותכננו היערכות על פי המאפיינים והצרכים הייחודיים של משפחתכם.

4. **הצטיידו** בפרטים שיסייעו לכם להתמודד טוב יותר: מעט מים ומזון, תאורת חירום, רדיו עם סוללות וערכת עזרה ראשונה.

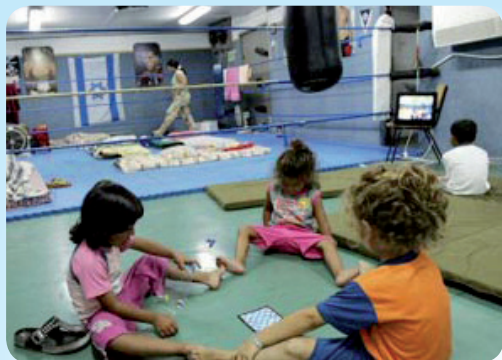
5. **ערכו רשימת טלפונים** שיסייעו לילדכם ולשאר בני המשפחה לדעת למי עליהם לפנות במקרים שונים. רישמו את מספרי הטלפון של משטרת ישראל, מגן דוד אדום, כיבוי והצלה, מוקד מידע רשותי, פיקוד העורף, טלפונים ניידים ומספרי טלפון במקום העבודה שלכם.

6. **שוחחו עם בני המשפחה** על היערכות לירי רקטות וטילים. ההורה ינהל את השיחה, כאשר חשוב לשלב את הילדים בשיחה. במידה שאחד ההורים חש חרדה כתוצאה מהמצב, מומלץ כי לא ינהל את השיחה ויפנה לייעוץ בבית הספר על מנת לקבל כלים לנהל את השיחה. מומלץ להיערך לשיחה מראש:

- חישבו מה הנושאים עליהם תשוחחו.
- פנו זמן מתאים לעריכת השיחה וקיבעו מקום נוח לכולם.
- דברו על הרקטה הבנויה מצינור חלול, עם חומר נפץ, אשר יכול לגרום נזק למבנים ולבני אדם אם אינם נמצאים במקום מוגן.
- ציינו כי במהלך מלחמת לבנון השנייה והעימות ביישובי עוטף עזה, ניצלו חייהם של אזרחים בעקבות ציות להנחיות. אפשרו לילדכם לדבר על תחושותיהם.
- סרטוני הדרכה לילדים מופיעים באתר האינטרנט של פיקוד העורף בכתובת:

www.oref.org.il

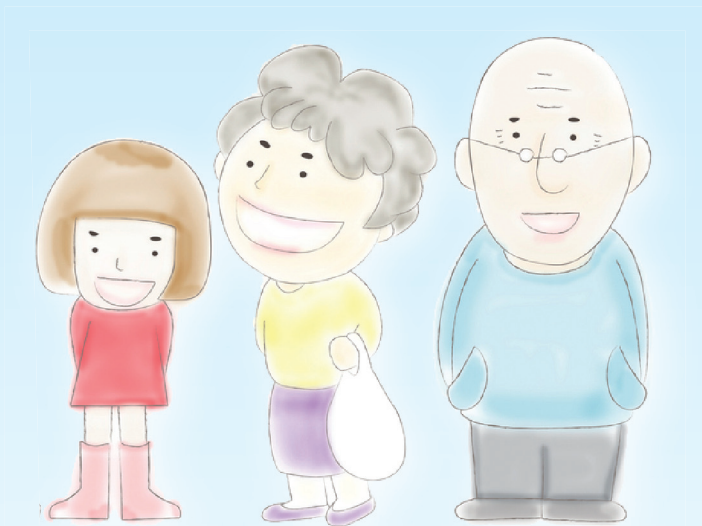
7 הנחיות להיערכות הבניין לחירום

מצבי חירום עלולים לפקוד אותנו לא התרעה מוקדמת. במצב זה אנו עשויים להתמודד עם קשיים שונים, כגון: הילדים לבד בבית כשההורים בעבודה, קשישים הזקוקים לסיוע כתוצאה מהמצב.

אנו ממליצים על מספר כלים כדי לשפר את מוכנות הבניין:

- קיימו ישיבת דיירים שתוקדש לנושא הכנת הבניין לחירום. במסגרת הישיבה מומלץ לבצע את הפעולות הבאות:
- א. הציגו את חשיבות המוכנות לחירום כפי שמופיע בחוברת זו.
- ב. ערכו דיון קבוצתי על המיגון הרלוונטי לבניין שלכם.
- ג. ערכו מיפוי של הקשיים העלולים להתעורר במצב חירום: משפחות עם ילדים קטנים, אנשים עם צרכים מיוחדים וכדומה וסכמו עקרונות סיוע:

  - מי מסייע לאנשים עם צרכים מיוחדים (מסייע בהיערכות, מגיע לבדוק מה שלומם במצב החירום וכדומה).
  - למי יכול לפנות ילד שנמצא לבד בבית כשהוריו בעבודה וכו'.

ד. הכינו דף קשר לעיתות חירום (שישמש גם לשגרה).

E-mail	סולרי 2	סולרי 1	טלפון	מספר נפשות	משפחה + שמות וגילאים

- ה. שוחחו על חשיבות היערכות המשפחה.
ו. שוחחו על מוכנות המקלט המשותף (במידה שקיים): פערים במוכנות, ציוד וכדומה.
ניתן לתאם הדרכה מרוכזת עם מספר ועדים אחרים דרך תרבות הדיוו.

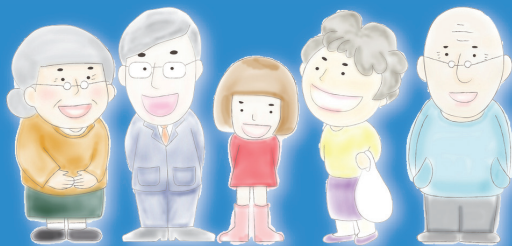
להיות מוכנים - זה להיות מוגנים

ועד הבית דואג לכם!

סכנות ומצבי חירום עלולים להתרחש ללא זמן להכנה מוקדמת. ניסיון העבר מוכיח כי אנשים שהתכוננו וידעו כיצד להתמודד עם מצבי חירום, הצליחו לפעול בצורה נכונה והצילו את עצמם ואת בני משפחתם.

ביום [ ] בתאריך [ ]
נקיים מפגש דיירים בנושא הערכות הבניין למצבי חירום:
נוודא כי המקלט המשותף שלנו מוכן.
נסכם מי דואג לשכנים הזקוקים לעזרה.
מי שמעוניין בפרטים נוספים, מוזמן לפנות לוועד הבית.

”טוב שכן קרוב מאח רחוק” (משלי כ"ז י')

מידע נוסף אפשר לקבל באתר
האינטרנט של פיקוד העורף, בכתובת:

www.oref.org.il

וב- או במרכז המידע בטלפון

104

In order to get information in English please call 104 Our website: www.oref.org.il

Для дополнительной информации на русском языке, обращайтесь по телефону 104 или на интернет сайте: www.oref.org.il

للحصول على مزيد من المعلومات يمكن الاتصال بمركز المعلومات على رقم الهاتف ١٢٠٧ او في موقع الانترنت:
www.oref.org.il